

Audit Quality Moderating Effects On The relation between Accounting Information Quality and Investment Efficiency

Mehdi Bahar Moghaddam¹, Hossein Jokar², Kazem Shamsaldini³, Sajad Hamze Nejad⁴

Received : 2018/04/21

Approved: 2018/08/07

Abstract

This study is aimed to investigate audit quality effects on the relation between accounting information quality and investment efficiency. Audit quality is measured using observable variables of reports type, expertise, and audit tenure period. The sample consists of 864 year-firm over the period from 2009 to 2017 and the study method is multivariate regression. The results show that the external high quality audit is a mechanism decreasing challenges from agency costs and improper choice and thus enhancing investment efficiency, through improving accounting information quality. Also, the results of the research indicate that reducing overinvestment and underinvestment through improving the quality of accounting information is more effective in firms with higher audit quality.

Keywords: Audit Quality, Accounting Information Quality, Investment Efficiency.

Jel clacification: G11, M41, M42

DOI: 10.22051/jera.2019.19870.2003

¹ Associate Professor of Accounting, Shahid Bahonar University of Kerman, Kerman, Iran, (m.bahar330@yahoo.com)

² MSc. Of accounting, Shahid Bahonar University of Kerman, Kerman, Iran, Corresponding author, (abas.jokar1388@gmail.com)

³ Assistant Professor of Accounting, Shahid Bahonar University of Kerman, Kerman, Iran, (kshams@uk.ac.ir)

⁴ MSc. accounting, Allameh Tabatabaei University, Tehran, Iran, (sajadhn19@gmail.com)

اثر تعدیل‌کنندگی کیفیت حسابداری بر رابطه بین کیفیت اطلاعات حسابداری و کارایی سرمایه‌گذاری

مه‌دی بهارمقدم*، حسین جوکار**، کاظم شمس‌الدینی***، سجاد حمزه نژاد****

تاریخ دریافت: ۹۷/۰۲/۰۱

تاریخ پذیرش: ۹۷/۰۵/۱۶

چکیده

هدف اصلی این پژوهش، بررسی اثر تعدیل‌کنندگی کیفیت حسابداری بر رابطه بین کیفیت اطلاعات حسابداری و کارایی سرمایه‌گذاری است. کیفیت حسابداری بوسیله متغیرهای مشاهده‌پذیر نوع گزارشات، تخصص و دوره تصدی حسابداری اندازه‌گیری می‌شود. بدین منظور، نمونه‌ای متشکل از ۸۶۴ سال-شرکت طی سال‌های ۱۳۸۷-۱۳۹۵ با استفاده از روش داده‌های پانل بررسی شده است. نتایج پژوهش نشان داد حسابداری مستقل و باکیفیت مکانیزمی است که از طریق بهبود کیفیت اطلاعات حسابداری می‌تواند مشکلات ناشی از انتخاب نامطلوب و هزینه‌های نمایندگی را کاهش دهد و بدین ترتیب منجر به افزایش کارایی سرمایه‌گذاری شود. همچنین نتایج پژوهش حاکی از آن است که تأثیر کاهش سرمایه‌گذاری بیش از حد و کمتر از حد از طریق بهبود کیفیت اطلاعات حسابداری در شرکت‌هایی که از کیفیت حسابداری بالاتری برخوردار هستند به مراتب بیشتر است.

واژه‌های کلیدی: کیفیت حسابداری، کیفیت اطلاعات حسابداری، کارایی سرمایه‌گذاری

طبقه‌بندی موضوعی: G11, M41, M42

DOI: 10.22051/jera.2019.19870.2003

* دانشیار حسابداری، دانشگاه شهید باهنر کرمان، کرمان، ایران. (m. bahar330@yahoo.com)

** کارشناسی ارشد حسابداری، دانشگاه شهید باهنر کرمان، کرمان، ایران. (نویسنده مسئول). (abas.jokar1388@gmail.com)

*** استادیار حسابداری، دانشگاه شهید باهنر کرمان، کرمان، ایران. (kshams@uk.ac.ir)

**** کارشناسی ارشد حسابداری، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران. (sajadhn19@gmail.com)

مقدمه

واحدهای تجاری برای حل مشکلات اقتصادی و جلوگیری از رکود و در ماندگی مالی همواره احتیاج به بسط و توسعه سرمایه‌گذاری دارند. در همین راستا، یکی از دغدغه‌ها و نگرانی‌های اصلی واحدهای تجاری محدودیت در منابع است که باعث شده علاوه بر گسترش سرمایه‌گذاری، افزایش کارایی سرمایه‌گذاری نیز از اهمیت ویژه برخوردار گردد؛ اما یکی از مسائل اصلی واحدهای تجاری در انتخاب طرح‌های بهینه و افزایش کارایی سرمایه‌گذاری، مشکلات ناشی از عدم تقارن اطلاعاتی و تضاد منافع بین مدیران و سرمایه‌گذاران است که مانع از انجام یک سرمایه‌گذاری بهینه می‌شود (ثقفی و همکاران، ۱۳۹۰)؛ از اینرو با در نظر گرفتن مشکلاتی که به احتمال ناکارایی سرمایه‌گذاری منجر می‌شود، سوالی که بوجود می‌آید این است که چه عواملی می‌تواند موجب کاهش یا حذف مسئله‌ی عدم کفایت سرمایه‌گذاری و به طور خاص مسئله سرمایه‌گذاری کمتر از حد و بیش از حد شود. در این زمینه شواهد نشان می‌دهد حسابرسی مستقل و باکیفیت به طور بالقوه می‌تواند بیش و کم سرمایه‌گذاری را کاهش دهد و منجر به افزایش کارایی سرمایه‌گذاری شود (ایلود و جارویی، ۲۰۱۷؛ بادآور نهندی و تقی‌زاده، ۱۳۹۲؛ ثقفی و همکاران، ۱۳۹۰؛ صفری و رعنائی، ۱۳۹۶). در حقیقت شواهد نشان می‌دهد حسابرسی مستقل از طریق بهبود کیفیت گزارشگری مالی، مشکلات ناشی از نمایندگی و عدم تقارن اطلاعاتی را کاهش می‌دهد و به مدیران و سرمایه‌گذاران در شناسایی فرصت‌های بهینه سرمایه‌گذاری یاری می‌رساند. با این وجود، اگر چه مطالعاتی در بورس اوراق بهادار تهران به بررسی تأثیر کیفیت حسابرسی و کیفیت اطلاعات حسابداری بر کارایی سرمایه‌گذاری پرداخته‌اند؛ اما در این مطالعات اغلب به بررسی تأثیر مستقیم کیفیت حسابرسی و اطلاعات حسابداری بر کارایی سرمایه‌گذاری پرداخته شده است و به بررسی این موضوع پرداخته نشده است که در شرایطی که کیفیت حسابرسی شرکت‌ها متفاوت باشد، تفاوت در کیفیت حسابرسی چه تأثیری می‌تواند بر رابطه بین کیفیت اطلاعات حسابداری و کارایی سرمایه‌گذاری بگذارد؛ بنابراین شکاف قابل توجهی در ادبیات موجود وجود دارد که این پژوهش به دنبال پر کردن آن است؛ لذا در این پژوهش تلاش شده با استفاده معیارهای مشاهده‌پذیر بیشتری از کیفیت حسابرسی که دارای پشتوانه نظری نیز باشند، معیار جامع‌تری ارائه شود و به پرسش‌های زیر پاسخ داده شود. آیا کیفیت حسابرسی دارای اثر تعدیل‌کنندگی

بر رابطه بین کیفیت اطلاعات حسابداری و کارایی سرمایه‌گذاری است؟ آیا تفاوت در کیفیت حسابرسی بر رابطه بین کیفیت اطلاعات حسابداری و سرمایه‌گذاری بیش از حد و کمتر از حد تأثیر می‌گذارد؟

در ادامه پژوهش، ابتدا مبانی نظری و فرضیه‌های پژوهش ارائه شده است. سپس روش‌شناسی و یافته‌های پژوهش تشریح شده است و در نهایت نتیجه‌گیری و پیشنهادها برگرفته از پژوهش بیان شده است.

مبانی نظری

کارایی سرمایه‌گذاری به معنای پذیرش پروژه‌هایی با خالص ارزش فعلی مثبت است و منظور از ناکارایی سرمایه‌گذاری انتخاب پروژه‌هایی با خالص ارزش فعلی منفی (سرمایه‌گذاری بیش از حد) یا صرف نظر کردن از پروژه‌هایی با خالص ارزش فعلی مثبت (سرمایه‌گذاری کمتر از حد) است (ثقفی و معتمدی فاضل، ۱۳۹۰).

ادبیات مالی ریشه بروز شرایطی چون کم سرمایه‌گذاری و بیش سرمایه‌گذاری را در برخی از نواقص بازار سرمایه مانند عدم تقارن اطلاعاتی و هزینه‌های نمایندگی ناشی از برهم کنش میان مدیران، سهام‌داران و اعتباردهندگان بیان می‌کند (بیدل و هیلاری، ۲۰۰۶). پژوهشگران این حوزه (مانند وردی، ۲۰۰۶؛ چن و همکاران، ۲۰۱۱؛ ثقفی و همکاران، ۱۳۹۰) چنین بیان می‌کنند که افزایش کیفیت گزارش‌گری مالی می‌تواند موجب کارا تر بودن سرمایه‌گذاری‌ها و حفظ و توسعه منابع شود. بدین ترتیب که اطلاعات مالی با کیفیت، با کاهش عدم تقارن اطلاعاتی امکان انتخاب نامطلوب و خطر اخلاقی بین مدیران و سرمایه‌گذاران را کاهش می‌دهد و کارایی سرمایه‌گذاری را با کاهش هزینه‌های تامین مالی خارجی بهبود می‌بخشد. همچنین کیفیت گزارش‌گری با کاهش هزینه‌های نظارت بر مدیران می‌تواند کارایی سرمایه‌گذاری را از طریق بهبود توانایی سهامداران برای نظارت بر مدیران را بهبود دهد و منجر به کاهش هزینه‌های نمایندگی و انتخاب طرح‌های مناسب شود (وردی، ۲۰۰۶؛ صفری و رعنائی، ۱۳۹۶).

در همین راستا، اگر چه ادبیات مالی بیان می‌کند کیفیت گزارش‌گری مالی از جمله عواملی است که در رسیدن واحدهای تجاری به سطح بهینه‌ای از سرمایه‌گذاری تأثیر دارد و می‌تواند

منتج به کاهش بیش و کم سرمایه‌گذاری می‌شود؛ اما با در نظر گرفتن ابعاد نظارتی، اطلاعاتی و اعتباردهندگی حسابرسان مستقل و سطح گسترده‌ای از پژوهش‌های پیشین (مانند ژیانگ و همکاران، ۲۰۱۵؛ آستامی و همکاران، ۲۰۱۷؛ ابراهیمی کردلر و سیدی، ۱۳۸۷) که به تأثیر مثبت و مستقیم کیفیت حسابرسی بر کیفیت اطلاعات حسابداری اشاره می‌کنند می‌توان دلایلی را برشمرد که نشان می‌دهد حسابرسان مستقل و باکیفیت توانایی تأثیر بر رابطه بین کیفیت اطلاعات حسابداری و کارایی سرمایه‌گذاری را دارد.

حسابرسی مستقل از طریق بهبود کیفیت گزارشگری هزینه‌های انتخاب نامطلوب بین مدیران و سرمایه‌گذاران را کاهش و موجب کاهش عدم تقارن اطلاعاتی می‌شود (ایلود و جارویی، ۲۰۱۷). کاهش عدم تقارن اطلاعاتی باعث می‌شود، این استنباط سرمایه‌گذاران که شرکت‌ها به دلیل فقر مالی تامین مالی می‌کنند از بین برود و آنها به شیوه درستی قیمت‌های سهام را در بازار ارزش‌گذاری کنند و مبالغ بیشتری را در قبال خرید سهام شرکت پرداخت می‌کنند که این امر منتج به کاهش هزینه‌های تامین مالی شرکت و کاهش سرمایه‌گذاری کمتر از حد می‌شود (بادآور نهندی و تقی‌زاده، ۱۳۹۲). ازسوی دیگر، حسابرسان مستقل از طریق ارائه اطلاعات حسابداری باکیفیت می‌توانند هزینه‌های نمایندگی بین مدیران و سهامداران را کاهش و باعث افزایش توانایی سهامداران برای نظارت بر مدیران شود. مشکلات نمایندگی باعث انتخاب نامطلوب طرح‌های سرمایه‌گذاری و افزایش هزینه‌های تامین مالی می‌شود و از این طریق کارایی سرمایه‌گذاری را تحت تأثیر قرار دهد (وردی، ۲۰۰۶)؛ لذا افزایش ظرفیت نظارتی سهامداران باعث می‌شود سهامداران بر رفتارهای مدیران برای کاهش سرمایه‌گذاری بیش از حد نظارت بیشتری داشته باشند و در شرایط کم سرمایه‌گذاری مدیران را به انجام سرمایه‌گذاری‌های مثبت ترغیب کنند (ایلود و جارویی، ۲۰۱۷).

با در نظر گرفتن استدلال‌های فوق، منطقی است که علی‌رغم پیچیدگی سیگنال‌هایی که اطلاعات مالی در ارتباط با کارایی سرمایه‌گذاری ارسال می‌کنند استنباط شود که حسابرسان به عنوان یک ابزار سودمند می‌توانند رابطه بین کیفیت اطلاعات حسابداری و کارایی سرمایه‌گذاری را تحت تأثیر قرار دهد و دارای اثر تعدیل‌کنندگی بر این رابطه است. به طور کلی، اثر تعدیل‌کنندگی کیفیت حسابرسان بر این ایده مطرح است که حسابرسان مستقل و باکیفیت به دلیل برخورداری از تخصص و مهارت کافی، از طریق ارزش افزوده‌ای که به ابلاغ

اولیه اطلاعات مالی از واحد گزارشگر اضافه می‌کند ارزش افزوده‌ی مضاعف ایجاد می‌کند که می‌تواند عدم تقارن اطلاعاتی و مشکلاتی نمایندگی را تحت تأثیر قرار دهد و بر کارایی سرمایه‌گذاری تأثیر بگذارد.

پیشینه پژوهش

در راستای بررسی پیشینه پژوهش، مطالعات کمی به بررسی اثر تعدیل‌کنندگی کیفیت حسابرسی بر رابطه بین کیفیت اطلاعات حسابداری و کارایی سرمایه‌گذاری پرداخته‌اند و اغلب پژوهش‌های پیشین تلاش کرده‌اند به صورت جداگانه تأثیر کیفیت حسابرسی و کیفیت اطلاعات حسابداری بر کارایی سرمایه‌گذاری در بازار را بررسی کنند که در ادامه به برخی از آن‌ها اشاره شده است.

پیشینه خارجی

ودری (۲۰۰۶) طی پژوهشی به بررسی رابطه کیفیت گزارشگری مالی و کارایی سرمایه‌گذاری در نمونه‌ای متشکل از ۳۸۰۶۲ شرکت-سال، طی سال‌های ۱۹۸۰ تا ۲۰۰۳ پرداخت. وی کیفیت گزارشگری مالی را با استفاده از مدل جونز و از طریق نماگر کیفیت اقلام تعهدی بررسی کرد و نشان داد که شاخص‌های کیفیت گزارشگری مالی، هم با سرمایه‌گذاری کمتر از حد و هم با سرمایه‌گذاری بیش از حد، رابطه‌ای منفی دارد. وی همچنین نشان داد رابطه کیفیت گزارشگری مالی با سرمایه‌گذاری کمتر از حد برای شرکت‌هایی که با محدودیت در امر تأمین مالی مواجه هستند، قوی‌تر است.

چن و همکاران (۲۰۱۱) در پژوهشی به بررسی ارتباط بین کیفیت گزارشگری مالی و کارایی سرمایه‌گذاری شرکت‌های خصوصی در بازارهای در حال توسعه پرداختند. آن‌ها داده‌های ۷۹ کشور را برای دوره مالی ۲۰۰۲-۲۰۰۵ مورد بررسی قرار دادند. نتایج آن‌ها نشان داد کیفیت گزارشگری مالی، به طور مثبتی کارایی سرمایه‌گذاری را تحت تأثیر قرار می‌دهد. علاوه بر این، تأمین مالی شرکت‌ها از طریق بانک، موجب بهبود نقش اطلاعات حسابداری در تصمیمات سرمایه‌گذاری می‌شود و انگیزه حداقل سازی سود را برای اهداف مالیاتی کاهش می‌دهد.

مطابق با دیدگاه فوق‌لنارد و یو (۲۰۱۲) نقش کیفیت حسابرسی بر بیش سرمایه‌گذاری را مورد بررسی قرار دادند و دریافتند نسبت بیش سرمایه‌گذاری در شرکت‌هایی که دوره تصدی حسابرس بیشتر است، پایین‌تر از شرکت‌هایی است که دوره تصدی حسابرس کمتر است. همچنین آن‌ها نشان دادند بیش سرمایه‌گذاری برای شرکت‌هایی که از دوره تصدی حسابرس پایین‌تری برخوردار هستند در حدود ۷۰ درصد است؛ لذا در شرکت‌هایی که کیفیت حسابرسی بالاتر است، کارایی سرمایه‌گذاری به طور چشمگیری بیشتر است.

بای و چویی (۲۰۱۲) ارتباط میان تخصص حسابرس در صنعت و کارایی سرمایه‌گذاری را در بین شرکت‌های خدماتی مورد بررسی قرار دادند. آن‌ها با استفاده از نمونه بزرگی از شرکت‌های کرهای در دوره ۱۹۷۶-۲۰۰۵ نشان دادند که تخصص حسابرس در صنعت با کارایی سرمایه‌گذاری ارتباط مثبتی دارد.

گوماریز و بالستا (۲۰۱۴) به این نتیجه رسیدند در شرکت‌هایی که کیفیت گزارشگری مالی بیشتر است، اطلاعات حسابداری ابزاری برای نظارت بر کارایی سرمایه‌گذاران می‌باشد. همچنین آن‌ها نشان دادند رابطه بین کیفیت اطلاعات حسابداری و کارایی سرمایه‌گذاری تحت تأثیر بدهی‌های کوتاه مدت کاهش می‌یابد؛ زیرا در صورت تامین مالی شرکت از محل بدهی‌ها، سرمایه‌گذاران بر رفتارهای مدیران برای کاهش سرمایه‌گذاری بیش از حد نظارت بیشتری می‌توانند داشته باشند و رفتارهای فرصت‌طلبانه مدیران در تصمیم‌گیری‌های سرمایه‌گذاری را بیشتر می‌توانند کنترل کنند.

ایلود و جارویی (۲۰۱۷) طی پژوهشی به بررسی رابطه بین تخصص حسابرس، کیفیت اطلاعات حسابداری و کارایی سرمایه‌گذاری پرداختند. آن‌ها با استفاده از یک نمونه ۲۳۱ تایی از شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تونس طی سال‌های ۲۰۰۷ تا ۲۰۱۳ و روش داده‌های ترکیبی به این نتیجه رسیدند کیفیت حسابرسی و کیفیت اطلاعات حسابداری دو مکانیزمی هستند که به طور مشترک کارایی سرمایه‌گذاری را تحت تأثیر قرار می‌دهند و مشکلات سرمایه‌گذاری بیشتر از حد و کمتر از حد را کاهش می‌دهند. علاوه بر این آن‌ها به این نتیجه رسیدند برای شرکت‌هایی که حسابرس مستقل، متخصص صنعت باشد، کیفیت گزارشگری مالی تأثیر مثبت قوی‌تری بر کارایی سرمایه‌گذاری دارد.

پیشینه داخلی

در بورس اوراق بهادار تهران ثقفی و همکاران (۱۳۹۰) به بررسی تأثیر کیفیت اطلاعات حسابداری بر سرمایه‌گذاری بیش از حد پرداختند. آن‌ها با استفاده از یک نمونه ۶۴ تایی از شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سال‌های ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۹ به این نتیجه رسیدند هر اندازه کیفیت اطلاعات حسابداری بیشتر باشد، مسئله سرمایه‌گذاری بیش از حد کمتر به وجود می‌آید و این رابطه در شرکت‌هایی با جریان‌های نقدی آزاد بالا بیشتر رخ می‌دهد.

ثقفی و فاضل (۱۳۹۰) طی پژوهشی به بررسی رابطه بین کیفیت حسابرسی و کارایی سرمایه‌گذاری پرداختند. نتایج پژوهش آن‌ها با استفاده از یک نمونه ۱۱۹ تایی از شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سال‌های ۱۳۸۲ تا ۱۳۸۸ و با استفاده از روش داده‌های ترکیبی نشان داد اگر شرکت‌ها با امکانات سرمایه‌گذاری زیاد، از حساب‌برسان با کیفیت‌تر استفاده کنند، سطح بالاتری از کارایی سرمایه‌گذاری را تجربه خواهند کرد. این در حالی بود که کیفیت حسابرسی بالاتر، بر خلاف انتظار، تأثیری در کاهش دستکاری در اقلام تعهدی اختیاری نداشت.

بادآورد نهدی و تقی‌زاده (۱۳۹۲) با انتخاب معیارهایی مانند شهرت، استقلال، اندازه و دوره تصدی حسابرس به عنوان معیارهایی برای اندازه‌گیری کیفیت حسابرسی این نتیجه رسیدند کیفیت بالای حسابرسی می‌تواند هزینه‌های انتخاب ناسازگار و همچنین تامین مالی پروژه‌های بلندمدت و پروژه‌هایی با بازده بالا را تسهیل کند و به افزایش کارایی سرمایه‌گذاری منجر شود. از سوی دیگر، افزایش کیفیت حسابرسی با کاهش مشکلات نمایندگی بین مدیران و سهامداران و افزایش توان نظارتی سهامداران می‌تواند هزینه‌های تامین مالی را کاهش داده و بدین ترتیب منجر به افزایش کارایی سرمایه‌گذاری شود.

گودرزی و بابازاده (۱۳۹۴) دریافتند کیفیت گزارش‌گری مالی بالاتر، کارایی سرمایه‌گذاری را با کاهش عدم تقارن اطلاعاتی بین واحدهای تجاری و تامین‌کنندگان خارجی سرمایه بهبود می‌بخشد و منجر به کاهش هزینه‌های نظارت و بهبود انتخاب پروژه‌های بهینه می‌شود.

کاشانی‌پور و همکاران (۱۳۹۴) طی پژوهشی به بررسی تأثیر توانایی مدیران بر رابطه بین کیفیت گزارشگری مالی و کارایی سرمایه‌گذاری در شرکت‌های دارویی پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. نمونه آماری این پژوهش شامل ۲۴ شرکت فعال در صنعت دارویی در بازه زمانی ۱۳۸۵-۱۳۹۳ بوده است و برای برازش الگوی پژوهش از روش حداقل مربعات معمولی استفاده شده است. نتیجه پژوهش آن‌ها حاکی از آن است که توانایی مدیران بر رابطه بین کیفیت گزارشگری مالی و کارایی سرمایه‌گذاری اثرگذار نیست. این نتیجه در بازار ایران به علت ناکارایی بازار سرمایه و بی‌ثباتی شرایط اقتصادی قابل توجیه است؛ چرا که در زمان ناکارایی بازار سرمایه به بحث نامتقارنی اطلاعات پیش می‌آید؛ ولی این نامتقارنی اطلاعات باعث نمی‌شود که هزینه‌های تأمین مالی شرکت‌ها به خاطر مخفی‌بودن اطلاعات واقعی آن‌ها از افکار عمومی بالا رود. در نتیجه، مدیران شرکت‌های دارویی برای بحث تأمین مالی با مشکل زیادی روبه‌رو نیستند و دلیلی برای افزایش شفافیت و کیفیت گزارش‌های خود نمی‌بینند؛ بنابراین در این رابطه توانایی مدیران بی‌تأثیر است.

صفری و رعنائی (۱۳۹۶) به بررسی ارتباط بین کیفیت گزارشگری مالی و کارایی سرمایه‌گذاری پرداختند. آن‌ها برای آزمون فرضیه‌ها از یک نمونه ۹۲ تایی از شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سال‌های ۱۳۸۴ تا ۱۳۸۹ و برای آزمون آن‌ها از الگوی رگرسیون چندگانه مبتنی بر داده‌های تلفیقی استفاده کردند و نشان دادند کیفیت گزارشگری مالی با کاهش عدم تقارن اطلاعاتی و پیامدهای نامطلوب آن، احتمال ناکارایی سرمایه‌گذاری را کاهش می‌دهد. همچنین آن‌ها به این نتیجه رسیدند رابطه بین کیفیت گزارشگری مالی و کارایی سرمایه‌گذاری تحت تأثیر ساختار سررسید بدهی‌ها قرار دارد و با افزایش بدهی‌های با سررسید کوتاه مدت این رابطه تضعیف می‌شود.

فرضیه‌های پژوهش

شواهد تجربی پیشین حکایت از این دارد که اطلاعات حسابداری با کیفیت از طریق کاهش هزینه‌های نمایندگی و عدم تقارن اطلاعاتی منجر به بهبود سطح بهینه‌ای از سرمایه‌گذاری می‌شود. بدین معنی که در شرکت‌هایی که کیفیت گزارشگری بالاتر است مسئله سرمایه‌گذاری کمتر از و بیش از حد، کمتر به وجود می‌آید. از سوی دیگر، پژوهش‌های متعددی به تأثیر حسابرسی مستقل بر کیفیت گزارشگری مالی اشاره می‌کنند (ژیانگ و

همکاران، ۲۰۱۵؛ آستامی و همکاران، ۲۰۱۷) و در همین راستا بیان می‌کنند حسابرسی مستقل و باکیفیت تأثیر شایانی بر گزارشگری مالی دارد و به شدت کیفیت گزارشگری را می‌تواند تحت تأثیر قرار می‌دهد؛ لذا حسابرسی مکانیزمی است که از طریق بهبود کیفیت اطلاعات مالی می‌تواند کارایی سرمایه‌گذاری را تحت تأثیر قرار دهد و سرمایه‌گذاری بیش از حد و کمتر از حد را کاهش دهد؛ از اینرو بر مبنای سؤالات و مبانی نظری ارائه شده، فرضیه‌های پژوهش به صورت زیر تدوین شده است.

فرضیه اول: بین کیفیت اطلاعات حسابداری و کارایی سرمایه‌گذاری در شرکت‌هایی که کیفیت حسابرسی بالا است، رابطه‌ای مستقیم وجود دارد.

فرضیه دوم: اگر کیفیت حسابرسی بالا باشد، بین کیفیت اطلاعات حسابداری و سرمایه‌گذاری بیش از حد رابطه‌ای معکوس وجود دارد.

فرضیه سوم: اگر کیفیت حسابرسی بالا باشد، بین کیفیت اطلاعات حسابداری و سرمایه‌گذاری کمتر از حد رابطه‌ای معکوس وجود دارد.

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و بر مبنای روش از نوع همبستگی با رویکرد رگرسیونی است که در آن برای آزمون مدل‌های پژوهش از تحلیل رگرسیون چند متغیره مبتنی بر سری‌های زمانی و داده‌های ترکیبی استفاده شده است.

روش‌ها و ابزار تجزیه و تحلیل داده‌ها

به منظور جمع‌آوری داده‌ها و اطلاعات از روش کتاب‌خانه‌ای استفاده شده است. داده‌های مورد نیاز تحقیق جهت آزمون فرضیه‌ها و مدل پژوهش از صورت‌های مالی حسابرسی شده شرکت‌ها و سایر گزارشات مالی آنها مستقیماً از سایت کدال استخراج شده است. داده‌ها پس از جمع‌آوری در صفحه گسترده Excel مرتبط و طبقه‌بندی شده و در نهایت با استفاده از نرم افزار Eviews و Stata مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرند.

مدل و متغیرهای پژوهش

به منظور آزمون فرضیه اول پژوهش، بررسی اثر تعدیل‌کنندگی کیفیت حسابرسی بر رابطه بین کیفیت حسابداری و کارایی سرمایه‌گذاری، هم‌سو با پژوهش‌هایی مانند ایلود و جاربویی (۲۰۱۷) از مدل (۱) استفاده شده است.

$$IE_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 AQ_{i,t} + \beta_2 AU_{i,t} + \beta_3 AQ_{i,t} \times AU_{i,t} \quad \text{مدل (۱)} \\ + \beta_4 MTB_{i,t} + \beta_5 Age_{i,t} + \beta_6 LEV_{i,t} \\ + \beta_7 ROA_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

به منظور آزمون فرضیه دوم پژوهش، بررسی اثر تعدیل‌کنندگی کیفیت حسابرسی بر رابطه بین کیفیت حسابداری و سرمایه‌گذاری بیش از حد، هم‌سو با پژوهش‌هایی مانند ایلود و جاربویی (۲۰۱۷) از مدل (۲) استفاده شده است.

$$OV_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 AQ_{i,t} + \beta_2 AU_{i,t} + \beta_3 AQ_{i,t} \times AU_{i,t} \quad \text{مدل (۲)} \\ + \beta_4 MTB_{i,t} + \beta_5 Age_{i,t} + \beta_6 LEV_{i,t} \\ + \beta_7 ROA_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

به منظور آزمون فرضیه سوم پژوهش، بررسی اثر تعدیل‌کنندگی کیفیت حسابرسی بر رابطه بین کیفیت حسابداری و سرمایه‌گذاری کمتر از حد، هم‌سو با پژوهش‌هایی مانند ایلود و جاربویی (۲۰۱۷) از مدل (۳) استفاده شده است.

$$Un_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 AQ_{i,t} + \beta_2 AU_{i,t} + \beta_3 AQ_{i,t} \times AU_{i,t} \quad \text{مدل (۳)} \\ + \beta_4 MTB_{i,t} + \beta_5 Age_{i,t} + \beta_6 LEV_{i,t} \\ + \beta_7 ROA_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

در مدل‌های فوق IE کارایی سرمایه‌گذاری، AQ کیفیت اطلاعات حسابداری، AU کیفیت حسابرسی، $SEN \times AU$ اثرات تعاملی کیفیت اطلاعات حسابداری و کیفیت حسابرسی است که ضریب آن نشان‌دهنده تعدیل‌گر بودن متغیر کیفیت حسابرسی است، OV سرمایه‌گذاری بیش از حد، Un سرمایه‌گذاری کمتر از حد، MTB نسبت ارزش بازار سهام به ارزش دفتری، Age عمر شرکت، LEV اهرم مالی و ROA نرخ بازده دارایی‌ها است.

متغیر وابسته

متغیرهای وابسته در این پژوهش کارایی سرمایه‌گذاری، سرمایه‌گذاری بیش از حد و سرمایه‌گذاری کمتر از حد است. برای اندازه‌گیری این سه متغیر همانند پژوهش بیدل و

هیلاری (۲۰۰۶) و فروغ‌نژاد و همکاران (۱۳۹۵) از قدر مطلق پسماندهای برآوردی مدل ریچاردسون (۲۰۰۶) استفاده شده است. بر اساس مدل ریچاردسون (۲۰۰۶) سرمایه‌گذاری تابعی از فرصت‌های رشد است؛ لذا انحراف سرمایه‌گذاری واقعی از سرمایه‌گذاری مورد انتظار بیانگر ناکارایی سرمایه‌گذاری است و مقادیر این انحراف نشان‌دهنده شاخصی معکوس از کارایی (ناکارایی) سرمایه‌گذاری می‌باشد. مدل ریچاردسون (۲۰۰۶) به شرح رابطه (۱) است.

$$IN_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 Sales\ Grow_{i,t} + \varepsilon_{i,t} \quad \text{رابطه ۱}$$

در رابطه فوق IN سرمایه‌گذاری است که برای اندازه‌گیری آن از خالص افزایش در دارایی‌های ثابت مشهود و غیرمشهود استفاده شده است و با تقسیم بر کل دارایی‌ها در سال قبل همگن می‌شود، $Sales\ Grow$ نرخ تغییرات فروش است که برای محاسبه آن فروش سال قبل از فروش دو سال قبل کسر شده و سپس باقی‌مانده بر فروش دو سال قبل تقسیم می‌شود. معیار استخراج شده از رابطه (۱) قدر مطلق خطاهای برآوردی مدل است که برای هر شرکت در هر سال برآورد می‌شود و بر مبنای آن کارایی سرمایه‌گذاری، سرمایه‌گذاری بیش از حد و سرمایه‌گذاری کمتر از حد به ترتیب به شرح رابطه‌های (۲) تا (۴) اندازه‌گیری می‌شود. لازم به ذکر است، از آنجا که مقادیر بالای قدر مطلق پسماندهای برآوردی مدل ریچاردسون (۲۰۰۶) بیانگر ناکارایی سرمایه‌گذاری هستند؛ لذا جهت سهولت در تفسیر نتایج قدر مطلق خطاهای برآوردی بدست آمده در رابطه (۲) در یک منفی ضرب شده است، بدین ترتیب مقادیر بالای این معیار نشان‌دهنده کارایی سرمایه‌گذاری است.

$$IE_{i,t} = -|\varepsilon_{i,t}| \quad \text{رابطه ۲}$$

$$OV_{i,t} = \varepsilon_{i,t} > 0 \quad \text{رابطه ۳}$$

$$Un_{i,t} = \varepsilon_{i,t} < 0 \quad \text{رابطه ۴}$$

متغیر مستقل

متغیر مستقل در این پژوهش کیفیت اطلاعات حسابداری است. برای اندازه‌گیری کیفیت اطلاعات حسابداری همانند چن و همکاران (۲۰۱۱)، گوماریز و بلسستا (۲۰۱۴) از معیار قدر مطلق پسماندهای برآوردی، مدل درآمدی مک نیکولاس و استابن (۲۰۰۸) استفاده شده است.

مزیت اصلی مدل درآمدی برای اندازه‌گیری کیفیت اطلاعات حسابداری این است که هر یک از اجزاء غیراختیاری را که از طریق مدل‌های مبتنی بر ارقام تعهدی قابل دستیابی نیستند را نیز می‌توان تعیین نمود.

$$\Delta AR_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 \Delta Sales_{i,t} + \varepsilon_{i,t} \quad \text{رابطه ۵}$$

در مدل فوق ΔAR تغییرات در حساب‌های دریافتنی، $\Delta Sales$ تغییرات فروش و ε خطاهای برآوردی مدل است. همه متغیرها با تقسیم بر کل دارایی‌ها در سال $t-1$ همگن شده‌اند. معیار استخراج شده از مدل فوق، قدر مطلق پسماندهای برآوردی مدل است که برای هر شرکت در هر سال برآورد می‌شود و بر مبنای آن کیفیت اطلاعات حسابداری به شرح رابطه (۶) اندازه‌گیری می‌شود. لازم به ذکر است، جهت سهولت در تفسیر نتایج قدر مطلق خطاهای برآوردی مدل در یک منفی ضرب می‌شوند؛ لذا مقادیر بیشتر این معیار به بالا بودن میزان دقت در کیفیت اطلاعات حسابداری اشاره دارد.

$$AQ_{i,t} = -|\varepsilon_{i,t}| \quad \text{رابطه ۶}$$

متغیر تعدیل‌گر

متغیر تعدیل‌گر متغیری است که جهت و شدت ارتباط بین متغیر مستقل و وابسته را تحت تأثیر قرار می‌دهد. در این پژوهش کیفیت حسابرسی متغیر تعدیل‌گر است. کیفیت حسابرسی اغلب به عنوان سنجش و ارزیابی بازار از توانایی حسابرسان در کشف تحریفات بااهمیت و گزارش‌گری تحریفات کشف شده تعریف می‌شود (دی‌آنجلو، ۱۹۸۱). کیفیت حسابرسی در این پژوهش بوسیله متغیرهای مشاهده‌پذیر نوع گزارشات، تخصص و دوره تصدی حسابرسان به شرح زیر اندازه‌گیری می‌شود.

D_U نوع گزارش حسابرسان: گزارش حسابرسان ابزاری است که حسابرسان از طریق آن نظرات خود را به قابل اتکا بودن اطلاعات مندرج در صورت‌های مالی را به استفاده‌کنندگان از گزارش‌های مالی منتقل می‌کند (آل‌تونیت و همکاران، ۲۰۰۸). گزارشات حسابرسان به دو نوع گزارش مقبول و غیرمقبول تقسیم می‌شود. برای محاسبه این متغیر اگر گزارش حسابرسانی مقبول باشد عدد ۱ و در غیر این صورت عدد ۰ تعلق می‌گیرد.

Ds تخصص حسابرِس: برای اندازه‌گیری تخصص حسابرِس همسو با پژوهش‌هایی مانند اعتمادی و همکاران (۱۳۸۹) و شمس‌زاده و همکاران (۱۳۹۵) از رویکرد سهم بازار استفاده شده است. در این رویکرد فرض می‌شود هر چه سهم حسابرِس از بازار بیشتر باشد، تخصص و تجربه حسابرِس نسبت به سایر رقبا بیشتر است و حسابرِس به شیوه‌ای موفقیت‌آمیز توانسته خود را از سایر رقبا از لحاظ کیفیت حسابرِسی متمایز نماید (اعتمادی و همکاران، ۱۳۸۹). برای محاسبه این متغیر اگر سهم بازار حسابرِس بیشتر از مقدار بدست آمده از رابطه (۷) باشد حسابرِس متخصص صنعت است و عدد ۱ و در غیر این صورت عدد ۰ تعلق می‌گیرد.

$$\text{رابطه (۷)} = \frac{1}{\text{تعداد شرکت‌های حسابرِسی موجود در صنعت}} \times 1.2$$

سهم بازار حسابرِس از رابطه (۸) محاسبه می‌شود.

$$\text{رابطه (۸)} = \frac{\text{درآمد هر موسسه حسابرِسی}}{\text{مجموع درآمد کل موسسات حسابرِسی}} = \text{سهم بازار حسابرِس}$$

DT دوره تصدی حسابرِس: پیچیدگی‌های زیاد در محیط کاری شرکت‌ها موجب می‌شود حسابرِس نتواند در زمان کوتاهی با فعالیت‌های شرکتی که به کار آن‌ها رسیدگی می‌کند، آشنایی کامل پیدا کند؛ لذا تداوم در انتخاب و دوره تصدی حسابرِس موجب می‌شود حسابرِس به مرور دانش خاص بیشتری در ارتباط با شرکت مورد رسیدگی کسب کند و این موضوع صلاحیت حرفه‌ای حسابرِس و کیفیت خدمت حسابرِسی را افزایش دهد (حیدری و همکاران، ۱۳۹۵). برای اندازه‌گیری دوره تصدی حسابرِس چنانچه حسابرِس ۴ سال و بیشتر، حسابرِس شرکت صاحبکار باشد عدد ۱ و در غیر این صورت عدد صفر تعلق می‌گیرد.

برای بررسی اثر تعدیل‌کنندگی کیفیت حسابرِسی بر رابطه بین کیفیت اطلاعات حسابداری و کارایی سرمایه‌گذاری از متغیر اثرات تعاملی کیفیت حسابرِسی و کیفیت اطلاعات حسابداری استفاده می‌شود و ضرایب آن نشان‌دهنده جهت متغیر تعدیل‌گر و معنادار بودن ضرایب نشان‌دهنده تعدیل‌گر بودن متغیر کیفیت حسابرِسی است. از سوی دیگر، همان‌گونه که بیان شده برای اندازه‌گیری کیفیت حسابرِسی از سه متغیر نوع گزارش، تخصص و دوره تصدی حسابرِس استفاده شده است؛ لذا با جایگزینی این سه متغیر به جای کیفیت حسابرِسی، متغیر اثرات تعاملی

تبدیل به سه متغیر اثرات تعاملی نوع گزارش حسابرس و کیفیت اطلاعات حسابداری، اثرات تعاملی تخصص حسابرس و کیفیت اطلاعات حسابداری و متغیر اثرات تعاملی دوره تصدی حسابرس و کیفیت اطلاعات حسابداری می‌شود؛ اما مدل‌های دارای متغیر تعدیل‌گر برخلاف بسیاری از پژوهش‌های حسابداری که صرفاً به گنجانیدن متغیر تعدیل‌گر در مدل به صورت حاصل ضرب ساده اکتفا می‌کنند، یکی از پیچیده‌ترین روابط و الگوهای مورد استفاده است؛ زیرا چنانچه مقادیر متغیرهای تعاملی به صورت ساده در یکدیگر ضرب شوند، هنگام برآورد رگرسیون مشکل چند خطی بودن رخ می‌دهد؛ لذا باید اثر متغیر تعاملی با استفاده از متمرکز سازی به ترتیب مراحل زیر برآورد شود. الف) محاسبه میانگین برای هر یک از متغیرها ب) محاسبه جمله تعاملی (عزیزی، ۱۳۹۲). با توجه به آنچه بیان شده نحوه اندازه‌گیری متغیرهای اثرات تعاملی در این پژوهش به شرح رابطه‌های زیر است.

$$AQ_{i,t} \times D_{U_{i,t}} = (AQ_{i,t} - \overline{AQ_{i,t}}) \times (D_{U_{i,t}} - \overline{D_{U_{i,t}}}) \quad \text{رابطه ۹}$$

$$AQ_{i,t} \times D_{S_{i,t}} = (AQ_{i,t} - \overline{AQ_{i,t}}) \times (D_{S_{i,t}} - \overline{D_{S_{i,t}}}) \quad \text{رابطه ۱۰}$$

$$AQ_{i,t} \times D_{T_{i,t}} = (AQ_{i,t} - \overline{AQ_{i,t}}) \times (D_{T_{i,t}} - \overline{D_{T_{i,t}}}) \quad \text{رابطه ۱۱}$$

در رابطه‌های فوق AQ کیفیت اطلاعات حسابداری، \overline{AQ} میانگین متغیر کیفیت اطلاعات حسابداری، D_U نوع گزارشات حسابرس، D_S تخصص حسابرس، D_T دوره تصدی حسابرس، $\overline{D_U}$ میانگین متغیر نوع گزارشات حسابرس و $\overline{D_S}$ میانگین متغیر تخصص حسابرس و $\overline{D_T}$ میانگین متغیر دوره تصدی حسابرس است.

متغیر کنترلی

متغیرهای نسبت ارزش بازار سهام به ارزش دفتری، عمر شرکت، اهرم مالی و نرخ بازده دارایی‌ها مجموعه متغیرهای کنترلی پژوهش هستند که در پژوهش‌های پیشین از آن‌ها به عنوان متغیرهای مؤثر بر کارایی سرمایه‌گذاری یاد شده است (مانند ایلود و جارویی، ۲۰۱۷؛ بیدل و هیلاری، ۲۰۰۶؛ ثقفی و همکاران، ۱۳۹۰).

فرصت‌های رشد شرکت (MTB)، یکی از متغیرهای مؤثر بر فرصت‌های سرمایه‌گذاری شرکت است که می‌تواند بخش مهمی از سرمایه‌گذاری شرکت را توجیه کند (بیدل و هیلاری، ۲۰۰۶). این نسبت از تقسیم ارزش بازار به ارزش دفتری حقوق صاحبان سهام محاسبه

می‌شود. عمر شرکت (Age)، عمر پذیرش شرکت برابر با لگاریتم طبیعی تعداد سال‌هایی است که شرکت در بورس اوراق بهادار تهران پذیرفته شده است. اهرم مالی (LEV)، یکی از مقیاس‌های نسبت اهرمی است که میزان توانایی شرکت در بازپرداخت بدهی‌ها را نشان می‌دهد. این نسبت از تقسیم کل بدهی‌ها به کل دارایی‌ها به دست می‌آید. نرخ بازده دارایی‌ها (ROA)، یکی از متغیرهای مرتبط با سنجش عملکرد مدیران شرکت با توجه به منابع موجود است. این نسبت میزان سودآوری شرکت را نشان می‌دهد و بیانگر عملکرد آتی شرکت است (ثقفی و همکاران، ۱۳۹۰). نرخ بازده دارایی‌ها از تقسیم سود خالص به کل دارایی‌ها به دست می‌آید.

جامعه و نمونه آماری

جامعه آماری پژوهش حاضر شامل شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است که کلیه شرایط زیر را دارا باشند. تا پایان اسفند ماه سال ۱۳۸۶ در بورس اوراق بهادار تهران پذیرفته شده و سال مالی آن منتهی به پایان اسفندماه باشد؛ اطلاعات مالی مورد نیاز شرکت‌ها طی سال‌های ۱۳۸۷ تا ۱۳۹۵ در دسترس باشد؛ به دلیل ماهیت متفاوت جزء موسسه‌های مالی، سرمایه‌گذاری و بانک‌ها نباشند؛ از اینرو پس از جمع‌آوری، تعداد ۹۶ شرکت از جامعه مورد نظر باقی مانده‌اند که در طی ۹ سال مورد بررسی جمعا ۸۶۴ سال-شرکت را دربر می‌گیرد.

یافته‌های پژوهش

آمار توصیفی

در اولین بخش از ارائه یافته‌های پژوهش، آماره‌های توصیفی متغیرهای پژوهش ارائه شده است. نتایج آمار توصیفی در نگاره ۱ نشان می‌دهد میانگین نوع اظهارنظر حسابرس ۰/۴۰۶ است که بیانگر آن است که از هر ۱۰ اظهارنظر حسابرس، به طور میانگین ۴ اظهارنظر از نوع مقبول است. میانگین تخصص حسابرس در صنعت ۰/۳۳۹ است که نشان دهنده این است که ۳۳ درصد از موسسات حسابرسی مورد بررسی، در صنعت خود متخصص هستند. میانگین اهرم مالی بیانگر این است که به طور متوسط ۵۸ درصد از دارایی‌های شرکت‌های مورد پژوهش از محل بدهی‌ها تامین مالی شده است.

تکانه (۱): آماره‌های توصیفی

متغیر	میانگین	میان	انحراف معیار	بیشترین	کمترین
IE	۰/۲۷۹	۰/۲۵۴	۰/۰۷۲	۰/۸۶۵	۰/۰۰۱
Ov	۰/۳۱۴	۰/۳۳۶	۰/۰۹۷	۰/۷۱۰	۰/۰۰۱
Un	-۰/۱۹۸	-۰/۲۲۱	۰/۱۰۵	-۰/۰۰۲	-۰/۸۶۵
AQ	۰/۴۵۰	۰/۴۹۳	۰/۲۸۸	۰/۸۳۹	۰/۰۰۹
Du	۰/۴۰۶	۰	۰/۳۷۲	۱	۰
Ds	۰/۳۳۹	۰	۰/۲۶۱	۱	۰
Dt	۰/۶۴۳	۰	۰/۳۹۹	۱	۰
MTAB	۱/۵۸۱	۱/۳۹۳	۰/۸۲۵	۲/۷۷۱	۰/۴۹۴
Age	۱/۴۱۴	۱/۲۵۵	۰/۱۲۴	۱/۶۹۰	۱/۰۰۰
LEV	۰/۵۸۳	۰/۶۴۲	۰/۱۶۳	۱/۸۵۵	۰/۰۹۳
ROA	۰/۱۸۱	۰/۲۱۰	۰/۳۱۷	۳/۱۲۱	-۲/۵۵۹

تعیین مدل به روش داده‌های ترکیبی

در این پژوهش از الگوی رگرسیون چند متغیره مبتنی بر داده‌های ترکیبی برای آزمون فرضیه‌ها استفاده شده است.

تکانه (۲): نتایج آزمون F لیمر و هاسمن

شماره مدل	آزمون F لیمر		آزمون هاسمن	
	آماره F	مقدار احتمال	آماره کای دو	مقدار احتمال
(۱، ۱)	۳/۷۴۹	۰/۰۰۰	۴۴/۰۰۱	۰/۰۰۰
(۱، ۲)	۱/۰۳۳	۰/۰۰۲	۳۳/۶۳۹	۰/۰۰۰
(۱، ۳)	۱/۸۶۱	۰/۰۰۰	۳۷/۵۰۳	۰/۰۱۴
(۲، ۱)	۱/۲۴۰	۰/۰۰۰	۲۶/۵۴۹	۰/۰۰۰
(۲، ۲)	۰/۹۴۴	۰/۰۰۰	۲۰/۲۰۵	۰/۰۰۰
(۲، ۳)	۱/۶۴۷	۰/۰۰۴	۲۹/۰۸۳	۰/۰۳۰
(۳، ۱)	۱/۹۰۷	۰/۰۰۰	۸۳/۵۴۹	۰/۰۰۰
(۳، ۲)	۲/۷۳۵	۰/۰۰۰	۹۷/۶۶۱	۰/۰۰۹
(۳، ۳)	۱/۴۲۶	۰/۰۹۴	۷۸/۲۰۳	۰/۰۰۲

از این رو در برآورد مدل به روش داده‌های ترکیبی از آزمون F لیمر برای تعیین نوع روش تخمین (روش داده‌های تلفیقی یا روش داده‌های پانل) و از آزمون هاسمن برای تعیین نوع الگو (اثرات تصادفی یا ثابت) استفاده شده است (بالتاجی، ۲۰۰۵). نتایج حاصل از آزمون‌های فوق در نگاره ۲ ارائه شده است که نشان می‌دهد برای تمام الگوهای پژوهش سطح معناداری برای آزمون F لیمر و آزمون هاسمن کمتر از ۰/۰۵ است؛ لذا مدل پانل با اثرات ثابت برای آن‌ها انتخاب می‌شود.

بررسی مفروضات رگرسیون

پس از انتخاب نوع الگوی مناسب برای هر یک از مدل‌های پژوهش، به بررسی مفروضات رگرسیون پرداخته شده است. نتایج بررسی مفروضات رگرسیون در نگاره ۳ ارائه شده است.

نگاره (۳): نتایج بررسی مفروضات رگرسیون

آزمون ناهمسانی		آزمون خود همبستگی دورین واتسون					مدل
مقدار احتمال	آماره کای دو	مقدار بحرانی (du, 4-du)	4-du	du	dl	D. W	
۰/۰۰۰	۳۵۵/۰۶۰	(۱/۸۵۴، ۲/۱۴۶)	۲/۱۴۶	۱/۸۵۴	۱/۸۲۶	۲/۱۲۷	(۱، ۱)
۰/۰۰۱	۳۳۸/۴۱۰	(۱/۸۵۴، ۲/۱۴۶)	۲/۱۴۶	۱/۸۵۴	۱/۸۲۶	۲/۳۵۲	(۱، ۲)
۰/۰۰۰	۳۷۱/۲۸۰	(۱/۸۵۴، ۲/۱۴۶)	۲/۱۴۶	۱/۸۵۴	۱/۸۲۶	۱/۹۵۷	(۱، ۳)
۰/۷۹۲	۹۴/۵۸۰	(۱/۸۵۴، ۲/۱۴۶)	۲/۱۴۶	۱/۸۵۴	۱/۸۲۶	۲/۰۶۳	(۲، ۱)
۰/۰۹۳	۱۹۳/۲۲۰	(۱/۸۵۴، ۲/۱۴۶)	۲/۱۴۶	۱/۸۵۴	۱/۸۲۶	۱/۹۱۴	(۲، ۲)
۰/۰۴۴	۲۱۵/۴۶۰	(۱/۸۵۴، ۲/۱۴۶)	۲/۱۴۶	۱/۸۵۴	۱/۸۲۶	۱/۸۸۳	(۲، ۳)
۰/۰۰۰	۸۴/۳۰۰	(۱/۸۵۴، ۲/۱۴۶)	۲/۱۴۶	۱/۸۵۴	۱/۸۲۶	۲/۲۱۶	(۳، ۱)
۰/۶۲۱	۱۵۳/۹۴۰	(۱/۸۵۴، ۲/۱۴۶)	۲/۱۴۶	۱/۸۵۴	۱/۸۲۶	۱/۸۵۱	(۳، ۲)
۰/۰۳۵	۱۱۴/۷۵۰	(۱/۸۵۴، ۲/۱۴۶)	۲/۱۴۶	۱/۸۵۴	۱/۸۲۶	۲/۱۰۲	(۳، ۳)

در بررسی فرض ناهمسانی واریانس از آزمون والد تعدیل شده استفاده شده است (بالتاجی، ۲۰۰۵). نتایج حاصل از آزمون والد تعدیل شده نشان می‌دهد مقادیر آماره کای دو، برای الگوی (۲، ۱)؛ (۲، ۲) و (۲، ۳) و (۳، ۲) دارای سطح معناداری بیشتر از ۰/۰۵ است؛ لذا به جزء این سه الگو، بقیه الگوهای پژوهش دارای مشکل ناهمسانی واریانس هستند. برای رفع مشکل ناهمسانی واریانس در الگوها از ضریب تصحیح وایت استفاده شده است. در بررسی فرض

صفر بودن کوواریانس بین اجزاء خطا در طول زمان یا همان تشخیص خود همبستگی از آزمون دوربین واتسون استفاده شده است. نتایج آزمون دوربین واتسون در سطح معناداری ۰/۰۱ در نگاره ۷ نشان می‌دهد تنها مقادیر آماره دوربین واتسون برای الگو (۲، ۱) و (۳، ۱) بین مقادیر بحرانی قرار ندارد و دارای مشکل خود همبستگی هستند. برای رفع مشکل خود همبستگی، پارامترهای مدل در حضور خود همبستگی مرتبه اول برآورد شده است.

نتایج آزمون فرضیه اول پژوهش

در این بخش نتایج آزمون فرضیه اول پژوهش، بررسی تأثیر کیفیت حسابرسی بر رابطه بین کیفیت اطلاعات حسابداری و کارایی سرمایه‌گذاری ارائه است. برای آزمون فرضیه اول از سه الگو استفاده شده است و نتایج آن در نگاره ۴ ارائه شده است، بدین ترتیب که در ستون اول نگاره ۴ تأثیر نوع گزارش حسابرسی، در ستون دوم تأثیر تخصص حسابرسی و در ستون سوم تأثیر دوره تصدی حسابرسی بر رابطه بین کیفیت حسابداری و کارایی سرمایه‌گذاری بررسی شده است. در بررسی معناداری هر الگو احتمال آماره F در سطح معناداری از ۰/۰۵ کوچک‌تر است که با اطمینان ۹۵٪ معنادار بودن تمام الگوها تأیید می‌شود. همچنین مقدار ضریب تعیین تعدیل شده برای هر الگو به ترتیب برابر با ۰/۶۰۴؛ ۰/۷۹۱ و ۰/۵۷۳ است.

در بررسی اثر تعدیل‌کنندگی متغیرهای کیفیت حسابرسی (نوع گزارشات و تخصص حسابرسی) نتایج الگوی اول و دوم در نگاره ۴ نشان می‌دهد، ضریب متغیر اثرات تعاملی نوع گزارشات حسابرسی و کیفیت اطلاعات حسابداری برابر با ۱/۷۱۴ و معنادار و ضریب متغیر اثرات تعاملی تخصص حسابرسی و کیفیت اطلاعات حسابداری برابر با ۰/۵۲۰ و معنادار است. معنادار بودن ضریب متغیرهای اثرات تعاملی بدین معناست که نوع گزارشات و تخصص حسابرسی متغیر تعدیل‌گر هستند و دارای اثر تعدیل‌کنندگی بر رابطه بین کیفیت اطلاعات حسابداری و کارایی سرمایه‌گذاری می‌باشند. مثبت بودن ضریب متغیرهای تعاملی نیز بدین معناست که اثر کیفیت گزارشگری در ارتباط با کارایی سرمایه‌گذاری در شرکت‌های که نوع گزارشات حسابرسی مقبول و حسابرسی متخصص آن صنعت باشد، بیشتر است. نتایج در ارتباط با سومین متغیر کیفیت حسابرسی در ستون سوم نشان می‌دهد ضریب متغیر اثرات تعاملی دوره تصدی حسابرسی و کیفیت اطلاعات حسابداری از لحاظ آماری مثبت ۰/۱۷۹ ولی غیر معنادار است که با توجه به این که سطح معناداری این متغیر بیشتر از ۰/۰۵ است؛ لذا این رابطه معنادار

نمی‌باشد و دوره تصدی حسابرس متغیر تعدیل‌گر نیست و تأثیری بر رابطه بین کیفیت اطلاعات حسابداری و کارایی سرمایه‌گذاری ندارد. به طور کلی با توجه به اینکه متغیرهای نوع گزارش و تخصص حسابرس به عنوان معیارهای اندازه‌گیری کیفیت حسابرسی دارای اثر تعدیل‌کنندگی هستند، نتایج این بخش مبتنی بر عدم رد فرضیه اول پژوهش است.

تکانه (۴): تأثیر کیفیت حسابرسی بر کیفیت اطلاعات حسابداری و کارایی سرمایه‌گذاری

الگوی سوم (N=864)		الگوی دوم (N=864)		الگوی اول (N=864)		متغیر
مقداراحتمال	ضریب	مقداراحتمال	ضریب	مقداراحتمال	ضریب	
۰/۰۳۹	۰/۲۹۶	۰/۰۰۰	۰/۷۲۱	۰/۰۰۴	۰/۶۰۶	AQ
-	-	-	-	۰/۰۱۷	۰/۱۳۳	D _U
-	-	۰/۰۲۰	۰/۹۱۸	-	-	D _B
۰/۰۶۸	۰/۵۳۶	-	-	-	-	D _T
-	-	-	-	۰/۰۹۱	۱/۷۱۴	AQ × D _U
-	-	۰/۰۰۳	۰/۶۲۰	-	-	AQ × D _S
۰/۲۵۸	۰/۱۷۹	-	-	-	-	AQ × D _T
۰/۰۸۶	-۰/۴۶۳	۰/۰۰۰	۱/۵۱۶	۰/۰۰۰	۰/۰۴۸	MTAB
۰/۰۰۰	۰/۸۱۰	۰/۰۰۱	۰/۷۴۷	۰/۰۰۳	۰/۵۳۴	Age
۰/۷۰۳	۰/۱۶۵	۰/۰۰۰	۰/۶۲۹	۰/۴۰۵	۰/۴۱۶	LEV
۰/۰۰۰	۰/۲۷۷	۰/۰۶۰	۰/۴۰۱	۰/۱۶۴	-۰/۳۲۳	ROA
۰/۱۰۲	۱/۳۳۸	۰/۰۰۰	۰/۰۶۲	۰/۰۵۲	۰/۹۱۶	β ₀
مقداراحتمال	آماره F	مقداراحتمال	آماره F	مقداراحتمال	آماره F	آماره
۰/۰۰۰	۷۳/۵۶۰	۰/۰۰۰	۲۵/۸۹۸	۰/۰۰۱	۱۸۶/۱۵۳	مقدار آماره
۰/۵۷۳		۰/۷۹۱		۰/۶۰۴		ضریب تعیین

نتایج آزمون فرضیه دوم پژوهش

هدف از آزمون فرضیه دوم پژوهش، بررسی تأثیر کیفیت حسابرسی بر رابطه بین کیفیت حسابداری و سرمایه‌گذاری بیش از حد است. برای این منظور از سه الگو استفاده شده است. نتایج آزمون فرضیه دوم در نگاره ۵ ارائه شده است. در بررسی معناداری هر الگو احتمال آماره F در سطح معناداری از ۰/۰۵ کوچک‌تر است که با اطمینان ۹۵٪ معنادار بودن تمام الگوها تأیید می‌شود. همچنین مقدار ضریب تعیین تعدیل‌شده برای هر سه الگو به ترتیب برابر با ۰/۴۲۸؛ ۰/۵۴۴ و ۰/۳۷۱ است.

در بررسی معناداری ضرایب، نتایج در الگوی اول و دوم نشان می‌دهد مقدار ضریب متغیر اثرات تعاملی نوع گزارشات حسابداری و کیفیت اطلاعات حسابداری و متغیر اثرات تعاملی تخصص حسابداری و کیفیت اطلاعات حسابداری در سطح معناداری ۰/۰۵ به ترتیب برابر با ۰/۹۰۱- و ۰/۳۴۰- است. منفی و معنادار بودن ضریب این دو متغیر حاکی از آن است که نوع گزارشات و تخصص حسابداری دارای اثر تعدیل‌کنندگی می‌باشد و اثری معکوس بر رابطه بین کیفیت اطلاعات حسابداری و سرمایه‌گذاری بیش از حد دارد. ضرایب منفی این دو متغیر تعاملی نشان می‌دهد کیفیت اطلاعات حسابداری، مشکلات بیش سرمایه‌گذاری را در شرکت‌هایی که نوع گزارشات حسابداری مقبول و حسابداری متخصص صنعت است بیشتر، کاهش می‌دهد. به بیانی دیگر، متخصص بودن و اظهارنظر مقبول حسابداری، نقش مثبت گزارشگری مالی در کاهش بیش سرمایه‌گذاری را افزایش می‌دهد. علاوه بر این، مقدار ضریب متغیر اثرات تعاملی دوره تصدی حسابداری و کیفیت اطلاعات حسابداری در الگوی سوم در سطح معناداری ۰/۰۵ غیرمعنادار است.

تکانه (۵): تأثیر کیفیت حسابداری بر کیفیت اطلاعات حسابداری و سرمایه‌گذاری بیش از حد

متغیر	الگوی اول (N=473)		الگوی دوم (N=473)		الگوی سوم (N=473)	
	ضریب	مقدار احتمال	ضریب	مقدار احتمال	ضریب	مقدار احتمال
AQ	-۰/۱۹۴	۰/۰۴۲	-۰/۱۳۳	۰/۰۱۰	-۱/۱۲۳	۰/۰۰۷
D _U	-۰/۵۹۵	۰/۰۰۸	-	-	-	-
D _B	-	-	-۰/۰۴۱	۰/۰۰۰	-	-
D _T	-	-	-	-	۲/۵۱۸	۰/۱۲۲
AQ × D _U	-۰/۹۰۱	۰/۰۰۰	-	-	-	-
AQ × D _S	-	-	-۰/۳۴۰	۰/۰۱۷	-	-
AQ × D _T	-	-	-	-	-۰/۵۸۲	۰/۴۰۱
MTAB	-۰/۱۴۴	۰/۰۰۰	-۰/۹۵۹	۰/۰۳۲	-۰/۴۸۲	۰/۰۰۶
Age	-۰/۵۰۷	۰/۰۰۰	۰/۰۴۴	۰/۱۰۷	-۰/۹۰۰	۰/۰۰۰
LEV	۰/۹۸۵	۰/۰۶۱	۰/۱۳۸	۰/۲۶۲	۰/۸۷۱	۰/۱۰۰
ROA	۰/۳۴۱	۰/۴۲۲	-۰/۸۹۹	۰/۰۰۰	-۰/۶۹۰	۰/۰۴۵
β ₀	۰/۲۱۴	۰/۰۰۰	-۰/۷۵۳	۰/۰۰۰	۰/۵۳۲	۰/۰۰۱
آماره	آماره F	مقدار احتمال	آماره F	مقدار احتمال	آماره F	مقدار احتمال
مقدار آماره	۹۱/۶۶۷	۰/۰۰۰	۸۲/۵۰۸	۰/۰۲۷	۳۲/۳۵۷	۰/۰۰۹
ضریب تعیین	۰/۴۲۸		۰/۵۴۴		۰/۳۷۱	

این نتیجه نشان می‌دهد دوره تصدی حسابر س متغیر تعدیل گر نمی‌باشد و بر رابطه بین کیفیت اطلاعات حسابداری و سرمایه‌گذاری بیش از حد تأثیر نمی‌گذارد. در مجموع با توجه به اینکه متغیرهای نوع گزارش و تخصص حسابر س به عنوان معیارهای اندازه‌گیری کیفیت حسابر سی دارای اثر تعدیل کنندگی هستند، فرضیه دوم پژوهش رد نمی‌شود.

نتایج آزمون فرضیه سوم پژوهش

هدف از آزمون فرضیه سوم پژوهش، بررسی تأثیر کیفیت حسابر سی بر رابطه بین کیفیت حسابداری و سرمایه‌گذاری کمتر از حد است. برای این منظور از سه الگو استفاده شده است و نتایج آن در نگاره ۶ ارائه شده است. در بررسی معناداری الگوها احتمال آماره F در سطح معناداری از ۰/۰۵ کوچک‌تر است که با اطمینان ۹۵٪ معنادار بودن هر سه الگوها تأیید می‌شود. مقدار ضریب تعیین تعدیل شده برای هر الگو نیز به ترتیب برابر با ۰/۶۳۱؛ ۰/۴۹۷ و ۰/۵۰۵ است.

نگاره (۶): تأثیر کیفیت حسابر سی بر کیفیت اطلاعات حسابداری و سرمایه‌گذاری کمتر از

حد

الگوی سوم (N=۳۹۱)		الگوی دوم (N=۳۹۱)		الگوی اول (N=۳۹۱)		متغیر
مقدار احتمال	ضریب	مقدار احتمال	ضریب	مقدار احتمال	ضریب	
۰/۰۰۰	-۰/۶۲۸	۰/۰۰۰	-۰/۴۱۶	۰/۰۰۱	-۰/۷۱۱	AQ
-	-	-	-	۰/۰۴۲	-۰/۱۶۴۶	D _U
-	-	۰/۱۴۹	۰/۷۴۵	-	-	D _B
۰/۰۶۴۱	-۰/۵۸۷	-	-	-	-	D _T
-	-	-	-	۰/۰۳۷	-۰/۱۳۳	AQ × D _U
-	-	۰/۰۰۴	-۰/۰۸۲	-	-	AQ × D _S
۰/۳۷۴	-۰/۹۱۵	-	-	-	-	AQ × D _T
۰/۱۵۴	۰/۱۳۴	۰/۰۰۰	-۰/۰۹۰	۰/۷۰۹	۰/۳۸۲	MTAB
۰/۰۰۰	-۰/۴۱۷	۰/۰۰۴	-۰/۰۲۴	۰/۰۶۶	-۰/۳۱۵	Age
۰/۰۲۰	۰/۲۸۰	۰/۰۰۰	-۰/۸۱۸	۰/۰۰۰	-۰/۲۹۴	LEV
۰/۰۳۸	-۰/۶۱۸	۰/۰۵۱	-۰/۳۰۴	۰/۰۰۱	-۰/۴۲۰	ROA
۰/۰۰۰	۱/۷۰۸	۰/۰۰۷	-۰/۰۱۱	۰/۰۰۰	-۰/۶۸۶	β ₀
مقدار احتمال	آماره F	مقدار احتمال	آماره F	مقدار احتمال	آماره F	آماره
۰/۰۰۰	۵۶/۳۸۸	۰/۰۰۰	۶۶/۹۴۱	۰/۰۰۰	۲۰۹/۷۳۵	مقدار آماره
۰/۵۰۵		۰/۴۹۷		۰/۶۳۱		ضریب تعیین

در بررسی معناداری ضرایب، نتایج نشان می‌دهد مقدار ضریب متغیرهای اثرات تعاملی نوع گزارشات حسابرس و کیفیت اطلاعات حسابداری در الگوی اول و اثرات تعاملی تخصص حسابرس و کیفیت اطلاعات حسابداری در الگوی دوم در سطح معناداری ۰/۰۵ به ترتیب برابر با ۰/۱۱۳- و ۰/۰۸۲- است. معنادار بودن ضرایب متغیرهای اثرات تعاملی در هر دو الگو بدین معناست که نوع گزارشات و تخصص حسابرس دارای اثر تعدیل‌کنندگی می‌باشند. منفی بودن ضرایب نیز نشان می‌دهد هنگامی که نوع گزارشات حسابرس مقبول و حسابرس متخصص صنعت است، کیفیت اطلاعات حسابداری تأثیر معکوس قوی‌تری بر سرمایه‌گذاری کمتر از حد می‌گذارد. همچنین نتایج الگوی سوم نشان می‌دهد مقدار ضریب متغیر اثرات تعاملی دوره تصدی حسابرس و کیفیت اطلاعات حسابداری در سطح معناداری ۰/۰۵ غیر معنادار است. این نتیجه نشان می‌دهد دوره تصدی حسابرس متغیر تعدیل‌گر نمی‌باشد و بر رابطه بین کیفیت اطلاعات حسابداری و سرمایه‌گذاری کمتر از حد تأثیر نمی‌گذارد. در مجموع با توجه به اینکه متغیرهای نوع گزارش و تخصص حسابرس دارای اثر تعدیل‌کنندگی هستند، فرضیه سوم پژوهش رد نمی‌شود.

بحث و نتیجه‌گیری

در این پژوهش به بررسی تأثیر کیفیت حسابرسی بر رابطه بین کیفیت اطلاعات حسابداری و سرمایه‌گذاری بهینه پرداخته شده است؛ از اینرو با بررسی ادبیات کیفیت حسابرسی سه متغیر نوع گزارشات، تخصص حسابرس و دوره تصدی حسابرس در نظر گرفته شده است و برای اندازه‌گیری کیفیت اطلاعات حسابداری از معیار قدر مطلق پسماندهای برآوردی، مدل درآمدی مک‌نیکولاس و استابن (۲۰۰۸) استفاده شده است.

یافته‌های پژوهش در رابطه با آزمون فرضیه اول، بررسی تأثیر کیفیت حسابرسی بر رابطه بین کیفیت اطلاعات حسابداری و کارایی سرمایه‌گذاری نشان داد از میان معیارهای کیفیت حسابرسی، نوع اظهارنظر حسابرس و متخصص بودن حسابرس در صنعت دارای اثر تعدیل‌کنندگی است و بر رابطه بین کیفیت اطلاعات حسابداری و کارایی سرمایه‌گذاری تأثیر می‌گذارد، به بیانی دیگر، اثر کیفیت گزارش‌گری در ارتباط با کارایی سرمایه‌گذاری در شرکت‌های که نوع گزارشات حسابرس مقبول و حسابرس متخصص آن صنعت باشد، بیشتر است؛ اما یافته‌های پژوهش در ارتباط با اثر تعدیل‌کنندگی دوره تصدی حسابرس نشان داد،

دوره تصدی حسابرِس تأثیری بر رابطه بین کیفیت اطلاعات حسابداری و کارایی سرمایه‌گذاری ندارد. یافته‌های پژوهش در ارتباط آزمون فرضیه اول از نظر متغیر تخصص حسابرِس با یافته‌های ایلود و جاربویی (۲۰۱۷) همسو است و از نظر متغیر تخصص حسابرِس و دوره تصدی حسابرِس مخالف با نتایج پژوهش بادآور نهندی و تقی‌زاده (۱۳۹۲) است. نتایج پژوهش در ارتباط با آزمون فرضیه دوم و سوم حاکی از آن بود که نوع اظهارنظر و تخصص حسابرِس بر رابطه بین کیفیت اطلاعات حسابداری و سرمایه‌گذاری کمتر و بیش از حد تأثیر می‌گذارد؛ اما دوره تصدی حسابرِس تأثیری بر این رابطه ندارد. این نتیجه نشان می‌دهد نوع اظهارنظر مقبول حسابرِس و متخصص بودن حسابرِس در صنعت دارای اثر تعدیل‌کنندگی می‌باشند و از طریق بهبود کیفیت اطلاعات حسابداری می‌توانند هزینه‌های انتخاب ناسازگار و همچنین تامین مالی پروژه‌های بلندمدت و پروژه‌هایی با بازده بالا را تسهیل کنند و مشکلات ناشی از بیش و کم سرمایه‌گذاری را کاهش دهند. یافته‌های پژوهش در ارتباط آزمون فرضیه دوم و سوم از نظر متغیر تخصص حسابرِس با یافته‌های ایلود و جاربویی (۲۰۱۷) همخوانی دارد. در مجموع با توجه به اینکه نوع گزارشات و تخصص حسابرِس به عنوان معیارهای اندازه‌گیری کیفیت حسابرِسی دارای اثر تعدیل‌کنندگی می‌باشند، یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد حسابرِسی مستقل و باکیفیت از طریق بهبود کیفیت اطلاعات حسابداری می‌تواند مشکلات ناشی از انتخاب نامطلوب و هزینه‌های نمایندگی را کاهش دهد و بدین ترتیب منجر به افزایش کارایی سرمایه‌گذاری و کاهش سرمایه‌گذاری کمتر و بیش از حد شود.

پیشنادهای مبتنی بر نتایج پژوهش

حسابرسان از دانش، آموزش و تجربه متفاوتی نسبت به همکاران حرفه‌ای دیگر برخوردارند. اما موضوع حسابرِسی در ایران متفاوت از سایر کشورها است؛ زیرا حسابرسان در ایران، در همه نوع حسابرِسی و صنعت دخالت دارند که این امر موجب شده بر اساس نتایج پژوهش ارتباط بین موسسات بزرگ حسابرِسی با کیفیت اطلاعات حسابداری و کارایی سرمایه‌گذاری غیرمعنادار شود؛ در حالی که در کشوری مثل تونس که دارای بازاری نوظهور است، این رابطه مثبت و معنادار است؛ بنابراین توصیه می‌شود سازمان بورس اوراق بهادار تهران برای انتخاب حسابرسان معتمد، شرایط سختگیرانه‌تری را قائل شود و قوانین ساربینز - اکسلی را در ایران اجرایی کند. با توجه به نتایج پژوهش که نشان داد تخصص حسابرِس بر

رابطه بین کیفیت اطلاعات حسابداری و کارایی سرمایه‌گذاری تأثیرگذار است، به مجامع عمومی شرکت‌ها پیشنهاد می‌شود که از موسسه‌های حسابرسی متخصص در صنعت برای حسابرسی شرکت استفاده کنند. با توجه به نتایج پژوهش به جامعه حسابداران رسمی ایران پیشنهاد می‌شود، بر کیفیت خدمات حسابرسی تأکید کرده و کیفیت حسابرسی را از طریق انجام اقداماتی از جمله، انجام رتبه‌بندی موسسات حسابرسی، چرخشی کردن امور حسابرسی، کاهش تاخیر حسابرسی و غیره افزایش دهند.

پیشنادهایی برای پژوهش‌های آتی

پیشنهاد می‌شود تأثیر ساختار مالکیت (دولتی و غیردولتی) و ساختار سرمایه بر رابطه بین کیفیت اطلاعات حسابداری و کارایی سرمایه‌گذاری در آینده بررسی شود. در این پژوهش، به منظور اندازه‌گیری کارایی سرمایه‌گذاری از مدل ریچاردسون استفاده شده است؛ لذا پیشنهاد می‌شود تا در پژوهش‌های آتی از مدل دیگری استفاده شود و نتیجه با نتایج پژوهش حاضر مقایسه شود. پیشنهاد می‌شود که با استفاده از روش‌های آماری دیگری به جزء رگرسیون، موضوع پژوهش مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرد.

محدودیت‌های پژوهش

در ارتباط با محدودیت‌ها، در این پژوهش اثرات ناشی از عواملی مانند تورم، تفاوت در روش‌های حسابداری در اندازه‌گیری و گزارش‌گیری رویدادهای مالی، برخی عوامل دورن سازمانی یا برخی سیاست‌های منفعت طلبانه مدیران و عوامل کلان سیاسی و اقتصادی وجود دارد که از دسترس محقق خارج بوده است و اثر این عوامل در پژوهش لحاظ نشده است. همچنین در ارتباط با محدودیت‌های پژوهش موسسه‌های مالی، سرمایه‌گذاری و بانک‌ها به دلیل ماهیت متفاوت فعالیت جزء نمونه آماری پژوهش نیستند؛ لذا در تعمیم نتایج حاصل از پژوهش به کل شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران باید با احتیاط عمل شود.

منابع

- ابراهیمی، کردلر، علی. سیدی، عزیز. (۱۳۸۷). نقش حسابرسان مستقل در کاهش اقلام تعهدی اختیاری. فصلنامه بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، ۱۵ (۴)، ۳-۱۶.
- اعتمادی، حسین. محمدی، امیر. ناظمی اردکانی، مهدی. (۱۳۸۸). بررسی رابطه بین تخصص در صنعت و کیفیت سود در شرکت‌های پذیرفته شده بورس اوراق بهادار تهران. پژوهش‌های حسابداری مالی، ۱ (۱)، ۱۷-۳۲.
- بادآورد نهندی، یونس. تقی‌زاده خانقاه، وحید. (۱۳۹۲). بررسی ارتباط بین کیفیت حسابرسی و کارایی سرمایه‌گذاری. فصلنامه بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، ۲۰ (۲)، ۱۹-۴۲.
- ثقفی، علی. بولو، قاسم. محمدیان، محمد. (۱۳۹۰). کیفیت اطلاعات حسابداری، سرمایه‌گذاری بیش از حد و جریان نقدی آزاد. پیشرفت‌های حسابداری، ۳ (۲)، ۳۶۳-۳۷.
- ثقفی، علی. معتمدی فاضل، مجید. (۱۳۹۰). رابطه میان کیفیت حسابرسی و کارایی سرمایه‌گذاری در شرکت‌های با امکانات سرمایه‌گذاری بالا. پژوهش‌های حسابداری مالی، ۳ (۴)، ۱۴-۱.
- حیدری، مهدی. قادری، بهمن. رسولی، پیمان. (۱۳۹۵). بررسی تأثیر کیفیت حسابرسی بر هزینه‌های نمایندگی و عدم تقارن اطلاعاتی: رویکرد الگوسازی معادلات ساختاری. فصلنامه بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، ۲۳ (۳)، ۳۵۳-۳۷۳.
- شمس‌زاده، باقر. سیف، علی اصغر، داودآبادی، حسن. (۱۳۹۵). بررسی رابطه بین ویژگی‌های موسسه حسابرسی و شرکاء حسابرسی با کیفیت حسابرسی. دانش حسابداری مالی، ۳ (۱)، ۱۵۶-۱۳۵.
- صفری گرایلی، مهدی. رعنائی، فاطمه. (۱۳۹۶). بررسی ارتباط بین کیفیت گزارشگری مالی با کارایی سرمایه‌گذاری و تأثیر ساختار سررسید یدهی‌ها بر این رابطه. مدیریت دارایی و تامین مالی، ۵ (۱)، ۹۸-۸۳.
- عزیزی، شهریار. (۱۳۹۲). متغیرهای میانجی، تعدیل‌گر و مداخله‌گر در پژوهش‌های بازاریابی: مفهوم، تفاوت‌ها و آزمون‌ها و رویه‌های آماری. فصلنامه علمی پژوهشی تحقیقات بازاریابی نوین، ۳ (۲)، ۱۷۶-۱۵۷.
- فروغ‌نژاد، حمید. مرادی‌جز، محسن. حیدری، حسین. (۱۳۹۵). نقدشوندگی سهام، کارایی سرمایه‌گذاری و عملکرد شرکت: شواهدی از بورس اوراق بهادار تهران. دانش سرمایه‌گذاری، ۵ (۱۸)، ۱۷۶-۱۹۶.
- کاشانی‌پور محمد. آذرخوش، حمید. رحمانی، محمد. (۱۳۹۴). تأثیر توانایی مدیران بر رابطه بین کیفیت گزارشگری مالی و کارایی سرمایه‌گذاری در شرکت‌های دارویی پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران. حسابداری سلامت، ۴ (۳)، ۶۶-۸۵.

گودرزی، احمد. بابازاده، هانی. (۱۳۹۴). بررسی رابطه بین کیفیت گزارشگری مالی و سررسید یدهی‌های با کارایی سرمایه‌گذاری در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس تهران. فصلنامه حسابداری مدیریت،

۸(۲۷)، ۱۱۷-۱۰۵

- Al-Thuneibat, A. , Khamees, B. , Al-Fayoumi, N. (2008). The effect of qualified auditors' opinions on share prices. Evidence from Jordan. *Managerial Auditing Journal*, 23: 84-101.
- Astami, E. , Rusmin, R. , Hartadio, B. (2017). The role of audit quality and culture influence on earnings management in companies with excessive free cash flow: Evidence from the Asia-Pacific region. *International Journal of Accounting & Information Management*, 25 (1) , 21-42.
- Azizi, SH. (2013). Mediator, Moderator and Intervening Variables in Marketing Researches: Conceptualization, Differences and Statistical Procedures and Tests. *Journal of New Marketing Research*, 3 (2) , 157-176. (In Persian).
- Badavar nahandi, Y. , taghizadeh khangah, V. (2013). The relationship between audit quality and investment efficiency. *Journal of The Iranian Accounting and Auditing Review*, 20 (2) , 19-42. (In Persian).
- Bae, G. , Choi, S. (2012). Do Industry Specialist Auditors Improve Investment Efficiency? Electronic copy available at: <http://ssrn.com/abstract=2145191>.
- Baltagi, B. H. (2005). *Econometric Analysis of Panel Data*. 3rd Edition, New York, USA
- Biddle, G. , Hilary, G. (2006). Accounting quality and firm-level capital investment. *The Accounting Review*, 81, 963-982.
- Chen, F. , Hope, O. , Li, Q. , Wang, X. (2011). Financial reporting quality and investment efficiency of private firms in emerging markets. *The Accounting Review*, 86, 1255-1288
- DeAngelo, L. (1981). Auditor size and audit quality. *Journal of Accounting and Economics*, 3 (3) , 183-199.
- Elaoud, A. , Jarbouï, A. (2017). Auditor specialization, accounting information quality and investment efficiency. *Research in International Business and Finance*, 42, 616-629.
- Etemadi, H. , Mohammadi, A. , Nazemi Ardakani, M. (2010). The Relationships between Auditor Industry Specialization and Earnings Quality in Listed Companies on Tehran Stock Exchange. *Financial Accounting Researches*, 1 (1) , 17-32. (In Persian).
- Foroughnejad, H. , Moradi Joz, M., Heidari, H. (2016). Stock Liquidity, Investment Efficiency, and Firm's Performance: Evidence from Tehran Stock Exchange. *Jornal Management System*, 5 (18) , 179-196. (In Persian).

- Ghodarzi, A. , Babazadeh, H. (2015). The Study of financial reporting quality ,debt maturity, and investment efficiency in Listed Firms at Tehran Stock Exchange (TSE). *Management Accounting*, 8 (27) , 105-117. (In Persian).
- Gomariz, M. F. C. , Bellesta, J. P. S. (2014). Financial reporting quality, debt maturity and investment efficiency. *Journal of Banking and Finance*, 40, 494-506.
- Heidari, M. Qaderi, B. Rasouli, P. (2016). The Effect of Audit Quality on Agency Costs and Information Asymmetry: Structural Equation Modeling Approach. *Quarterly Journal of The Iranian Accounting and Auditing Review*, 23 (3) , 353-372. (In Persian).
- Jiang, H. , Habib, A. , Zhouartadio, D. (2015). Accounting restatements and audit quality in China. *incorporating Advances in International Accounting*, 31, 125-135.
- Kashanipour, M. , Azar Khosh, H. , Rahmani, M. (2015). The Effect of Managers' Ability on the Relationship between the Quality of Financial Reporting and the Efficiency of Investment in the Pharmaceutical Companies Listed on the Tehran Stock Exchange. *Health Accounting*, 4 (3) , 66-85. (In Persian).
- Lenard, M. , Yu, B. (2012). Do Earnings Management and Audit Quality Influence Over-Investment by Chinese Companies? *International Journal of Economics and Finance*, 4 (2) , 21-30.
- McNichols, M. , Stubben, S. (2008). Does earnings management affect firms' investment decisions?. *The Accounting Review*, 86, 1571-1603
- Richardson, S. (2006). Over-investment of free cash flow. *Review of Accounting Studies*, 11, 159-189.
- Safari Graily, M. , Ranaei, F. (2016). Investigating the Relation between Financial Reporting Quality and Investment Efficiency and the Role of Debt Maturity in Such Relation among the Companies Listed in Tehran Stock Exchange. *Asset Management Financing*, 5 (1) , 83-98. (In Persian).
- Sagafi, A. , Mohammadian, M. , Mehtari, Z. (2011). The Association between Accounting Information Quality, Overinvestment and Free Cash Flow. *Journal of the Accounting Advances*, 3 (2) , 37-63. (In Persian).
- Sagafi, A. , Motamedi Fazel, M. (2011). Relation between Audit Quality and Investment Efficiency in Firms with High Investment Opportunities. *Finanacial Accounting Researches*, 3 (4) , 1-14. (In Persian).
- Shamszadeh, B. , Seif, A. , Davodabadi, H. (2016). Studying Relationship between Characteristics of Audit Institutions and Audit Partners with

- Audit Quality. *Journal of Empirical Research of Financial Accounting*, 3 (1), 135-156. (In Persian).
- Verdi, R. S. (2006). Financial Reporting Quality and Investment Efficiency. *Working Paper*.

